

Bölüm 19

ÇOCUK VE ERGENLERDE ÖNEMLİ BİR İLĞİ ODAĞI: İNTİHAR

Özlem KAHRAMAN

İntihar Davranışı

Latince “insanın kendini öldürmesi” anlamına gelen “sui-kendi” ve “cadera-öldürmek” köklerinden gelen “suicedere” kelimesi İngilizceye “suicide” şeklinde çevrilmiştir (Feldman & Freedenthal, 2006). Bugün ülkemizde de tıbbi terminolojide suisid şeklinde kullanılmaktadır.

İntihar kelimesi Arapçada kurban anlamına gelen “nahr” kelimesinden köken almaktadır (Oral, 1997). İntihar kelimesi yerine Türkçe’de “özkıyım” kelimesi kullanılsa da dilimize daha çok yerleşmiş olduğu düşünülerek özkıyım yerine “intihar” kelimesi kullanılmıştır.

İntihar Davranışının Tanımlanması

Dünya Sağlık Örgütü (DSÖ), intihar eylemini “kişinin amacının bilincinde ve değişik derecelerde ölümcül amaçlı olarak kendine zarar vermesi” olarak tanımlamıştır (Isometsa & Lönnqvist, 1998). İntihar davranışı kavramı; intihar düşüncesi, intihar girişimi ve ölümlü sonuçlanan tamamlanmış intiharı içeren geniş bir yelpazeyi kapsamaktadır (Eskin, 2012).

İntihar, Uluslararası Hastalıkların Sınıflandırması (International Classification of Disorders) (ICD-10) ek bölümde “Sıklıkla Ruhsal ve Davranışsal Bozukluklarla İlgili Başka Durumlar” başlığı altında “Hastalık ve Ölümün Dış Nedenleri” alt başlığında “Kasıtlı Olarak Kendine Zarar Verme” şeklinde yer almaktadır (Öztürk & Ulu, 1993). Mental Bozuklukların Tanısal ve Sayımsal El Kitabı Beşinci Basımında (DSM-V) ayrı bir tanı olarak yer almayıp depresif bozukluk ile ilişkilendirilmiştir (Koroğlu, 2013).

Amerikan Psikiyatri Birliği intiharla ilgili terimleri aşağıdaki şekilde tanımlamıştır:

İntihar: Kişinin ölmeyi amaçladığının ya da ölmeye niyeti olduğunun açık ya da örtülü kanıtı ile birlikte kendi kendini öldürmesi.

İntihar girişimi: Kişinin ölmeyi amaçladığının ya da ölmeye niyeti olduğunun açık ya da örtülü kanıtı ile birlikte, ölüm ile sonuçlanmayan kendine zarar verici davranış.

Durdurulmuş intihar girişimi: Kişinin ölmeyi amaçladığının ya da ölmeye niyeti olduğunun açık ya da örtülü kanıtının olduğu, fakat fiziksel hasar meydana gelmeden önce durduğu, potansiyel olarak kendine zarar verici davranış.

Kaynakça

- Ak, M., Gülsün, M., & Özmenler, K. N. (2009). Özkıyım ve kişilik. *Psikiyatride Güncel Yaklaşımlar*, 1(1). Alptekin, K & Duyan, V. (2014). *İntihar ve İntihar Girişimi-Kavramlar, Yaygınlık, Müdahale, Önleme ve Öyküler*. Yeni İnsan yayınevi.
- Beautrais, A. L. (2000). Risk factors for suicide and attempted suicide among young people. *Australian and New Zealand Journal of Psychiatry*, 34(3), 420-436.
- Brent, D. A. & ark. (1993). Adolescent psychiatric inpatients' risk of suicide attempt at 6-month follow-up. *Journal of the American Academy of Child & Adolescent Psychiatry*, 32(1), 95-105.
- Brent, D. A. (2001). Assessment and treatment of the youthful suicidal patient. In H. Hendin, H. & Mann, J. J. (Eds.), *The Clinical Science of Suicide Prevention*. (pp. 106-131). New York: New York Academy of Sciences.
- Bridge, J. A., Goldstein, T. R., & Brent, D. A. (2006). Adolescent suicide and suicidal behavior. *Journal of Child Psychology and Psychiatry*, 47(3), 372-394.
- Carballo, J. J. & ark. (2007). Pathological personality traits and suicidal ideation among older adolescents and young adults with alcohol misuse: a pilot case-control study in a primary care setting. *International journal of adolescent medicine and health*, 19(1), 79-90.
- Cooper, J. & ark. (2005). Suicide after deliberate self-harm: a 4-year cohort study. *American Journal of Psychiatry*, 162(2), 297-303.
- Davis, J. M. & Brock, S. E. (2002). Suicide. In J. Sandoval (Ed.), *Handbook Of In Crisis Counseling, Intervention, Prevention in the Schools* (2nd ed., pp. 273-301). London: Lawrence Erlbaum Associates.
- Du, L. & ark. (2002). High activity-related allele of MAO-A gene associated with depressed suicide in males. *Neuroreport*, 13(9), 1195-1198.
- Durkheim, E. (2002). *İntihar*. (Özer Ozankaya, Çev. Ed.). Cem Yayınları.
- Eskin, M. (2012). *İntihar: Açıklama, Değerlendirme, Tedavi ve Önleme*. Ankara: HYB Basım Yayın.
- Espósito, C. & ark. (2003). Affective, behavioral, and cognitive functioning in adolescents with multiple suicide attempts. *Suicide and Life-Threatening Behavior*, 33(4), 389-399.
- Feldman, B. N. & Freedenthal, S. (2006). Social work education in suicide intervention an prevention: An unmet need? *Suicide and Life-Threatening Behavior*, 36 (4), 467-480.
- Gimpel, G. & ark. (2005). Effects of stimulant medication on cognitive performance of children with ADHD. *Clinical Pediatrics (Phila)*, 44 (5), 405-412.
- Goldston, D. B. & ark. (2009). Psychiatric diagnoses as contemporaneous risk factors for suicide attempts among adolescents and young adults: developmental changes. *Journal of consulting and clinical psychology*, 77(2), 281.
- Gould, M. S., & Kramer, R. A. (2001). Youth suicide prevention. *Suicide and life-threatening behavior*, 31(1), 6-31.
- Graber, J. A., Petersen, A. C., & Brooks-Gunn, J. (1996). *Pubertal processes: Methods, measures, and models*. Mahwah: Lawrence Earlbaum Associates.
- Güler, N., & ark. (2009). Lise öğrencileri arasında sigara, alkol kullanımı ve intihar düşüncesi sıklığı. *Cumhuriyet Medical Journal*, 31(4), 340-345.
- Heron, M. (2012). Deaths: leading causes for 2008. National vital statistics reports: from the Centers for Disease Control and Prevention, National Center for Health Statistics, *National Vital Statistics System*, 60 (6), 1-94.
- Isometsa, E. T. & Lönnqvist, J. K. (1998). Suicide Attempts Preceding Completed Suicide. *British Journal of Psychiatry*, 173 (6), 531-535.
- Jekkel, E., & Tringer, L. (2004). Suicide and cognitive distortions. *Psiholoska Obzorja*, 13(1), 139-150.
- Kessler, R. C., Borges, G., & Walters, E. E. (1999). Prevalence of and risk factors for lifetime suicide attempts in the National Comorbidity Survey. *Archives of general psychiatry*, 56(7), 617-626.
- Köroğlu, E. (2013). *Amerikan Psikiyatri Birliği, Ruhsal Bozuklukları Tanısal ve Sayımsal El Kitabı Tanı Ölçütleri Başvuru Elkitabı*. Ankara: Hekimler Yayın Birliği.
- McGuffin, P., Marusic, A., & Farmer, A. (2001). What can psychiatric genetics offer suicidology?. *Crisis: The Journal of Crisis Intervention and Suicide Prevention*, 22(2), 61.
- McLoughlin, A. B., Gould, M. S. & Malone, K. M. (2015). Global trends in teenage suicide: 2003-2014. *QJM: An International Journal of Medicine*, 108 (10), 765-780.
- Mendonca, J. D., & Holden, R. R. (1998). Interaction of affective and cognitive impairments in the suicidal state: a brief elaboration. *Acta Psychiatrica Scandinavica*, 97(2), 149-152.
- Miller, A. L. & Glinski, J. (2000). Youth Suicidal Behavior: Assessment and Intervention. *Journal of Clinical Psychology*. 56(9); 1131-1152.

Sağlık Bilimleri Dahili Bilimler

- Mortensen, P. B., Agerbo, E., Erikson, T., Qin, P., & Westergaard-Nielsen, N. (2000). Psychiatric illness and risk factors for suicide in Denmark. *The Lancet*, 355(9197), 9-12.
- Moscicki, E. K. (2014). Suicidal behaviors among adults. In Nock, M. K. (Ed.), *The Oxford handbook of suicide and self-injury*. (pp. 82-112). Oxford University Press.
- Odağ, C. (1995). *İntihar: Tanım-Kuram-Sağaltım*. İzmir: Ege Üniversitesi Basınevi.
- Ono, H., Shirakawa, O., Nushida, H., Ueno, Y., & Maeda, K. (2004). Association between catechol-O-methyltransferase functional polymorphism and male suicide completers. *Neuropsychopharmacology*, 29(7), 1374.
- Oral, G. (1997). İntihar ve Adli Bilimler. *Yeni Symposium*, 35 (2-3), 46-57.
- Owens, D., Horrocks, J., & House, A. (2002). Fatal and non-fatal repetition of self-harm: systematic review. *The British Journal of Psychiatry*, 181(3), 193-199.
- Özgüven, H. D., Soykan, Ç., & Haran, S. (2003). İntihar girişimlerinde sorun alanları ve tetikleyiciler. *Kriz Dergisi*, 11(1), 13-24.
- Öztürk, M. O. & Ulu, B. (1993). *Ruhsal ve Davranışsal Bozukluklar Sınıflandırması: Klinik Tanımlamalar ve Tanı Kılavuzları*. Ankara: Türkiye Sinir ve Ruh Sağlığı Derneği Yayınları.
- Pandey, G. N. (1997). Altered serotonin function in suicide: evidence from platelet and neuroendocrine studies. *Annals of the New York Academy of Sciences*, 836(1), 182-201.
- Phillips, M. R. & ark. (2002). Risk factors for suicide in China: a national case-control psychological autopsy study. *Lancet*, 360(9347), 1728- 1736.
- Roy, A. & ark. (1991). Suicide in twins. *Archives of general psychiatry*, 48(1), 29-32.
- Roy, A., Rylander, G., & Sarchiapone, M. (1997). Genetic studies of suicidal behavior. *Psychiatric Clinics of North America*, 20(3), 595-611.
- Sadock, B. J. & Sadock, V. A. (2007). *Kaplan & Sadock's Comprehensive Textbook of Psychiatry*. (Aydın H, Bozkurt A, Çev. Ed.) Ankara: Güneş Kitabevi.
- Sadock, B. J. & Sadock V. A. (2010). *Kaplan & Sadock's Pocket Handbook of Clinical Psychiatry*. (5th Edition). Philadelphia: Lippincott Williams&Wilkins.
- Shaffer, D. & ark. (1996). Psychiatric diagnosis in child and adolescent suicide. *Archives of general psychiatry*, 53(4), 339-348.
- Soykan, A., Arapaslan, B., & Kumbasar, H. (2003). Suicidal behavior, satisfaction with life, and perceived social support in end-stage renal disease. *Transplantation proceedings*, 35(4), 1290-1291.
- Stack, S. (2003). Media coverage as a risk factor in suicide. *Journal of Epidemiology &Community Health*, 57(4), 238-240.
- TÜİK (2015). *İntihar istatistikleri 2015*. (17/06/2016 tarihinde <http://www.tuik.gov.tr/PreHaber-Bultenleri.do?id=21516> adresinden ulaşılmıştır).
- Zoroğlu, S. S. & ark. (2001). Çocukluk dönemi istismar ve ihmalinin olası sonuçları1/Probable results of childhood abuse and neglect. *Anadolu Psikiyatri Dergisi*, 2(2), 69.